

MÖRSZKA KRAJINA

Vérsztveni, politicsni i
kulturni tjédnik.

MURAVIDÉK

Gazdasági, politikai és
kulturális hetilap.

Lét. IV. Évf.

Márkisevci, 1925. augusztus 30.

Broj 34. Szám.

ŐSZVETEK

je būo v Krškom, ōszvetek na szpōmenek ednoga vdānoga boritela. Kaksi boritel i kaksi ōszvetek je būo tō i zakaj rāvno v Krškom, steroga mi Prekmurci rāvnotak nepoznamo kak nevōmo pomen ōszvetka, tō szi zapisimo na nas szam rovās, na rovās prekmurszki polodelcov. Mīszlimo pa, ka tiszti ki szo isztinszki boritelje szvojega sztāna prisesznoszt, tiszti bi mogli znati, ka je v Krškom, v Slovenije ednom mālom, vendar pa politicsno v zadoszta 'zivom meszteci, pred pár dnévami veliki szpōmenka ōszvetek būo, ōszvetek ednoga nigdasnyega szlovenszkoga boritela za kmetski sztān, za kmetske pravice, ōszvetek na szpōmenek ednoga isztinszkoga poznavalca páverszki bolecsin: *Gubec Mátēja. Matija*

Ka je būo té Gubec Máté? Nika drūgo nē, kak szvōjecsaszno Dózsa György, ki je za vōgrov vrēmēna páverszko revolucijo napravo, ali Szántó Kovács János, ki je 1894. leta v Hódmezővásárhelyi pelao nezadovolne pávre pred varasko hízo protestērat prōti krivicam i ne drūgi, kak Achim András v Békéscsabi, ki je za szvojo kmetālūbézen za Tisza rézima od magnáta revolve mogao idti na vekivecsen pocsi-nek, gde sze ne csūje korupcije glász i gde sze nevidijo lazlíva vūsztā: tá je odisao tūdi i Gubec Máté.

Isztina odisli szo na ov szvēt ali nyí vszē isztinszke i pravicsne ideje sūmlēnye je vszeedno osztalo med tiszti, ki szo nē szamo szvoje karriere verni zidárjē, nego idealiszi, kak szo i bili oni nigdasnyi prvāki. Mrli szo, toda szo martiri pōsztali szvojega plemenitoga dela, ali tō neznamenūje tō, ka tūdi i nyí ideje klica je povehnola. Ne! ne je povehnola nego z vszo cšrsztvōszjtjov 'zivē i rasztē do szāda prinesenoszt, naj nē drūgi nego mi sznmi naj 'zenyamo szād, ár je nam i zanasz naszajena. Csi rāvno ka dnēsnyā generācija nemre v'zivati nyí szajenyā szād, zatō szmo pa mī, ka naj nyí poszajenyā klico gojimo do szadonosznoga drēva, steroga szād naj pridōcsa generācija v'ziva. Mīszliti szi vszeli natō moremo, ka sze mī 'ze nikak premantrāmo,

ali szprávlati prisesztnoj generācija lepo bodōcsnoszt nam je pa dū'znoszt tak, kak szo tō delali goraj omenjeni boritelje kmetske ideje.

Gubec Máté i Krška demonstrācija z vecs kak deszt jezero lūdi cstejōcsi kmetov, tō szo znamenitoszt tūdi za nász Prekmurce kmete. Gubec Máté je būo kmetski boritel, od steroga sze tūdi i mi Prekmurszki kmetovje z szrca toplōcsov moremo szpomenōti i tak tūdi za nyega nigdasnye pravice zavzēti, po nyega szledāj oditi i boriti za nyega ideje, da pokāzemo, ka szimo rēszan nyega isztinszki naszledniki, da pokāzemo z djānyom ka ga rēszan postūjemo, tūdi csi je mrtelen. Zāto je Krška demonstrācija drūga znamenitoszt za nász Prekmurce, gde je vecs kak deszt jezero kmetov demonstrēralo nē szamo na szpōmenek Gubca, nego Gubca idejam, kí dnez szescse i v vėksoj meri májo veljāvo kak tisztiokrāt.

Tū szo steli pokázati szvojo nezadovolstzo doszedāsnym krivicam, ki szo sze godíe prōti kmetskomi sztāni, tū szo povedali ka szamo dotēmao pa nē dale. Kak je szam Radič pravo v szvojem tū obdržānom gucsi: „Prvi je kmet, drūgi je delavec, obrtnik i tržec, i szamo trétjics pridemo mi goszpoda.“

Zāto naj v'zeta Krška demonstrācija nász Prekmurszke kmete z osztalimi slovenszkimi i hrvat-skimi kmeti, pridrūzimo sze v toj mīszli vszi vkūper, naj nega rāzlocska med kmetom i kmetom. Kmetski interest je szamo eden lēko, je naj té ali one nacionāle. Zelēna zāsztava naj obhodi vesz szvēt z lombra vencom, kmet ki vzdržāva vsze i vszākoga naj má mīroven 'zítek, kak doszta drūgi ki sze na nyega kō'zi 'zivotārijo, vszākoga pa postūvati, tūdi i nē kmēta, kí pripozna kmētske pravice.

sprickanco scsē kūpiti vāras M. Sobota, bár ka je tō velke vrēdnoszt rakanēnye, ali szamo té, gda je 'ze vāras natelko razszvetleni v noci, ka sze pri tom poszvēti z ogne lēko vszāke nezrecse, kí bi zvirala od karambola auto-sprickance z navādnimi vozōvami. Persze odtoga niti gūcsali nemo, ka sze v tō auto-sprickanco postni urad — nemre priszeliti . . .

* * *

Na 'zelezniskoj posztāji sze pa nājbole vídi kak velki vāras s c s é M. Sobota bidti, tōda za kak velko jo scsējo nikāki naednok narēditi. Naimre nisterni goszpōdje szo szi pēldo po Ljubljani, ali Maribori vzēli, ka na posztājo nepūsztijō lūdi, csirāvno májo vōzno kārto, ali pa szamo z peron kārto. Ja tō je tūdi rēd i predpīsz, pa tūdi v lūdi dobrōto, naj sze vėksa nezrecsa nezgodí, vendar pa mogōcse szamo tam, gde je velki obracsāj, nē kak v M. Soboti. Predvšzem pa bi szi zamerhati mogli tō, ka po ovi drūgi veliki mēsz 'zelezniski posztāj csi neszmē na peron brezi peronszke kārte, té posztāje májo tūdi zatō primerne csakalnice, gde szi pōtniki ali nyí szprevajācske pogovārjājo lēko. Gde pa má M. Sobotska posztāja kaj tak-sega, v oblākaj? Jeli pa dōnok peron-kārto trbē, ali pa morejo lūdij prisziljeni bidti v szlabom vrēmēni — na krscme.

* * *

Za nase kmetijsztvo, ki kak kmetiszke držāve zdrāviela, je predvšzem namesztno, obednim, pa dū'znoszt držāvne oblāszt, ka sze brāni kmetski interest tūdi i sztem, ka sze z-vázanye kmetszki pridelkov z ménsov, ali brez carine dovoli, rāvno táksi notripelanye pa zabráni ali pod velko carino navr'ze, stero nasim pridelkom vėksō vrēdnoszt dá. Tō sze je po dūgom zavla-csūvanyi tūdi zgōdilo. Predocsmi bi pa mogli držati interest tiszti delavcov, kí — 'zalosztno ali isztina — dela v domacsiji nemrejo nājdti i dobti i kí szo tak na delo, na krūha szlūz v drūge držāve prisziljeni. Tem bi sze ali ta prevelika carina znīzati na prvēso tarifo mogla, ali pa ka je v prvoj vrszti prepotrebno, dati nyim delo mogōcsnoszt domā, na domācsi veliki imānyaj. Kaksā je tá pravica, ka nisterni lūdij dobijō agrārno zemlō brez racsuna, stero té dale z-ārende dājo, ali gori sztojēcsi pōv oddājo, pá idejo dale i tam 'zétvo proszijo, i v prvoj vrszti dobijō stero ali szami delajo, ali jo pa za dobīcssek dale dājo, szirmák pa kí je zemlé, kruha potreben csi ga je 'ze bōg tak na te szvēt sztvōro kakv szākoga drūgoga csloveka — nemre dobti. Csi je 'ze zamūjeno edno, mīszlimo ka je dána escse i tá drūga mogōcsnoszt, tem lūdem, kí sze za szvoje decē krūh trūditi po tūhinszki držāvaj morejo i szramotiti: pomocsti nyim pri vizikoj carini.

Az angol és francia vezérek a kommunista propaganda ellen.

A nemzetközi szociálista kongresszus ma a szocializmus nemzetközi békepolitikájával, a bizottság és leszerelés problémájával és a munkásságnak a háború ellen folytatott küzdelmével foglalkozott. Buxton (Anglia) kijelentette, hogy a munkások akarata elegendő volna a háború megszüntetéséhez, ha a munkásság minden rendelkezésre álló eszközt felhasználna a cél érdekében. Buxton világkongresszus összehívását ajánlja az általános teljes lesszerelés érdekében és tiltakozik a kommunisták eljárása ellen, akik nem általják a zászló elhagyásáért és az öldöklésekért felelősséget vállalni. Hangsúlyozza a garancia-szerződés szükségességét és követeli Németország és Oroszország belépését a nemzetek szövetségébe.

Blum (Franciaország) örömeinek adott kifejezést a Ruhr-vidék kiürítése fölött, valamint a jóváételi kérdés végleges szabályozása fölött és nyomatékosan követelte Németországnak, Oroszországnak és az Egyesült Államoknak a nemzetek szövetségébe való belépését, amely a garancia-paktum által ezeket a nemzeteket az ententenak és Németországnak egyen jogusítása alapján egyesíti majd. Blum megelégedett a

bolsevik propaganda, amely hatástalan a nyugati proletariátus kebelében, a keleten azonban fanatikus nacionalizmust váltott ki, faji és felekezeti harcokat lobbantott lángra, Blum azzal a kijelentéssel fejezte be beszédét, hogy csak nemzetközi szervezet képes arra, hogy jövőben a bonyodalmakat elhárítsa.

A nemzeti szociálista kongresszus ma délelőtt újból teljes ülést tartott, amelyre azért volt szükség, hogy Leon Blum beszédét Angolra és Németre lefordítsák. Ezen a gyűlésen Hillquit amerikai szociálista a háborús veszélyről tartott nagy beszédet, amerikai szempontból. Történeti áttekintést adott az Egyesült Államok köztársaságának politikai és gazdasági alakulatóról, hogy megmutassa, mint juttatja Amerikát ipari fejlődése az imperializmus-hoz, amelynek most már egy kolonialis és egy pénzügyi oldala van. A nagy háborús veszedelem egy részt abból származik, hogy az amerikai pénzmágnások igényt támasztanak mexikói petróleumbányákra, másrészt abból, hogy Japán ellen nagy a pszichológiai elkeseredés. A szónok amellett szállt síkra, hogy Amerika belépjen a demokratikus alapon álló népszövetségbe.

Je vsze mogōcse?!

Csūdno! V nisterni dugovānyaj M. Sobota tak scsē vōviditi, tak da bi velíko i znamenitno meszto bilō, ali

nikak sze nyē ne pásē tō. Naprávleni je 'ze za vilice polēvanye vōz, vilic pa nemājo polajstrāni, kanālov kre cēszt nemājo narejeni kama bi sze za polēvanye voda cādila i ka vecs, tūdi i tō zalēze gnojsnica. Csūjemo ka motor-

Hol a korupció?

Hogy eddig tényleg csak korupciós kormányzat volt uralmon, azt nemcsak, hogy eddig bővíben tapasztaltuk, de most az új kormányzat révén bebizonyítást is nyert. Eddig még nem volt kormányválság mely nem tűzte volna ki első teendőjéül azt az absurdumot, mely a hivatalnokok kicserélésével kezdődött. És ma, ma mint látjuk az új kormány sokkal üdvösebb dolgot is talált, mit a Pribečević rezsim elpuskázott, azt igazítja helyre.

Volt alkalmunk meggyőződni Korošec (Klekl) kormány ténykedéséről, itt a szűkebb hazánkban is, mit tett. Nem volt első dolguk megvizsgálni Prekmurje népének baját, nem siettek orvoslást hozni egyes panaszokra, kérésükre, hanem első dolguk volt az, hogy a nem velük érző tanfelügyelőt elkeressék, s annak helyébe saját ekszponensüket ültessék. Jött utánna a Pribečević rezsim, mit csináltak ezek? Kidobták a klerikálisok által pár hónappal előbb kinevezett tanfelügyelőt s visszahozták a sajátjukat; vámhivatali radikális elvű főnököt elkergették, iskolai igazgatókká demokrata ekszponenseket neveztek ki stb., mindjárt be nem fizetett adókat irgalmatlanul végrehajtottak. Mindezeket pedig azért oly sürgősen, hogy a talpuk alatt égni érző talajt ezáltal álljon módjukban megmenteni, de ez is hiába volt. Aminek be kellett következnie, — bekövetkezett.

És ma hogyan áll? Az a párt, melyre mindent, csak semmi jót nem mondtak — éppen ez a két párt, — kiket hazáruolóknak és demagógoknak bélyegeztek ezek, éppen azok léptek a rend és békés munka terére, azok jöttek tele munkakedvvel és népjogok napirenden tartásával, kik ezáltal akarják az együttes

állam érdekét előbbre vinni tettel, nem pedig — mint amazok — frázisokkal és épp ellenkező cselekedetekkel. Ki hát a jobb nacionalista? Azok-e kik jelszavakkal és korupcióval, erőszakoskodással akarnak célt érni, vagy azok-e kik tettekkel bizonyítják be azt és szolgálják a nép érdekét. Azt hisszük nem kell bővebben fejtegetnünk azt, a mi magától értetődő.

Természetes a volt kormányparti urak minden eszközt felhasználni arra, hogy a mai kormány pár napi működésének eredményét és jó oldalát ellensúlyozzák s nem riadnak vissza olyan intrigáktól sem, melyek az ő eddigi piszkos működésüket és eljárásukat tárja elének. Mi azonban mindezt nem addunk semmit, sőt ez erősíti meg bennünk azt a hitet, hogy ez a kormány lehet csak javára az agyonsanyargatott földmivességek, mert a hivatalnok-kapitalista és papok-főúri pártja különben nem szolgálna annyi intrigát ellenük és nem álltaná összes sajtóját a mai kormányzat ellen. Persze ha nekik fáj a gyeplő elvesztésével járó tény, mi csak örülhetünk neki, mert ha még sokáig maradtak volna hatalmon, nem hogy

nem szállított volna le az a kiviteli vám, mely éppen nekünk gazdáknak a legvégső pillanatban jött jókor, s nem hogy a külföldi liszt és kenyérmagvak bevitelére magas vám által nem tiltatott volna el: hanem pár hónap múlva már a ruhánkat is lehúzták volna a nagy adó és olcsó gazdasági termény miatt.

Tehát a „Novinének” és a „Jutronak” melegen ajánljuk ne gyaláza a mai kormányrendszert, mert maga alatt ássa a talajt. Mindkettőjüknek szégyenére válhat, hogy kormányon létük alkalmával egy parányit sem követtek el annk a földmivességek az érdekében, melynek bizalmát már évek hosszú során át zsiros fizetéssel együtt élvezték s amelynek oly égetően kívánt érdekét a mai rövid ideig létező kormány már is teljesítette. Minden kiabálásuk tehát egy-egy fájó köny a bárszonyszék után, de részükre ugy látszik már örökre elkopott. Lehet azonban akármily kormány uralmon, fő hogy dolgozzék a nép és nem teljesen a maga hasznáért — üdvözljük, ellenkező esetben pedig átok rája, ha még olyan párt neve is lesz, nevét annak is csak korupciónak fogjuk nevezni.

POLITIKA.

Radič krskói (slovenija) olasz ellenes beszédjét különböző kommentárokkal kísérték nemcsak az ellezéki lapok, de magában a radikálpártban is ellenkezésre került azért, mert félnek attól hogy olaszország érzékenységet bántva, rossz szomszédi viszonyt fog produkálni. — **Pašič** Karlsbadból felgyógyultan elutazott s ezuttal Benešnek köszönő táviratot küldött a szívélyesfogadtatásért és a nyugalmas ott tartózkodásért. Kisérétével Svájcban keresztül Evian les Bains-ba utazott. — **Ninčič** külügyminister Genueba utazott a Népszövetség üléséhez. — **Radič** párt most tartja nagy konferenciát Zágrebben, melyen megállapítják a párt jövő programját. — **Beogradban** politikailag minden csendes, mindenki Pašič érkezését várja, mely esetleg némi élénkséget fog hozni a politikába. — **Cankov** bolgár miniszterelnök nem hajlandó semmi szín alatt sem átengedni helyét egy más kormánynak, pedig már a király maga is azt a kívánságot fejezte ki, hogy jöjjön egy higgadtabb kormányzat. — **Hötendorf** Konrad tábornagy, volt vezérkari főnök meghalt, osztrák köztársaság költségére Hitzingben fogják eltemetni. — **Németország** szept. 4.—9.-ig nagy katonai hadgyakorlatokat fog rendezni a lengyel határ mentén.

Mi a teendője azoknak, kik Magyarországon tartoznak?

A mi embereink közül sokan vannak olyanok, kik még a békeidőből Magyarországon tartoznak kisebb nagyobb összeggel. Némely magyar bank azon követeléssel lép fel az adósok ellen, hogy tartozásukat arany valutában fizessék. Ez a joguk pedig nincsen meg. Ha valaki például a háború előtt vagy alatti Magyarországon 1000 (egyezer) korona adósságot csinált, s azt mai napig nem egyenlítette ki, az csak 1000 koronát vagyis 250 Dinárt köteles ma visszafizetni, de természetes jugoszlávkoronában. Az pedig, kinek birtokára bekebelezett ily adóssága van, az adósságának megfelelő összeget helyezze letétbe a járásbírósnál. Mikor ezt megtette, perelje be az illető bankot, vagy a kinek tartozik, hogy a törlesztés ismer-e el, Mikor az ily ítélet jogerőssé válik a törlesztés végre lehet hajtani.

Aki e tekintetben bővebb felvilágosítást óhajt, az forduljon bátran a kir. járásbíróshoz, hogy kelletlenül is ne legyen kellemetlensége.

Abd el Krim visszavonul az offenzíva elől.

A marokói harcterről kiadott vasárnapi hivatalos jelentés közli, hogy a keleti frontszakaszon Abd el Krim sorakatonasága visszavonulóban van és a földerítőket hirtelen hozták, hogy a reguláris csapatokat kivonják az arcvonalból. Azok a francia őrjáratok, amelyeket előre küldtek, sehol sem találkoztak ellenséggel. Egyébként a Csul benszült törzs 800 családja visszavonult a franciákhoz.

A nyugati fronton a Leden völgyben a rifkabilok részén mozgolódás tapasztalható és a francia parancsnokság itt újabb támadást vár. Uerga völgyében a rifkabilok támadását a francia haderő könnyűszerrel verte vissza.

Spanyol repülők és egy páncélos cirkáló hajó ágyutüz és bombázás alá vette a rifkabilok hadállásait. Az alhucemasi öbölben álló XIII. Alfonzo hadihajó ágyúi nagy károkat tettek a rifkabilok fedezékeiben. Monaszterie spanyol őrnagy, az alhucemasi helyőrség parancsnoka, aki a legutóbbi támadásokban súlyosan megsebesült, meghalt. A parancsnokot és a spanyol elesett tisztet az alhucemasi várerődítések falai között vasárnap temették el nagy katonai pompával.

Liautey tábornagy Rabatból elutazott és csütörtökön Párisba fog érkezni, hogy a kormánynak jelentést tegyen a hadműveletekről.

A barna kereszt.

Elbeszélés. — Irta: Sz. S.

Felesége igyekezett kibékíteni. Annyi szépet, jót hallott munkás, szelíd menyéről, eleven, mosolygó kis unokájáról, hogy nagyon szerette volna már őket látni. De férje indulatosan kiáltott rá ilyenkor a könyörgő asszonyra.

— Engedetlen volt, akaratunk ellenére cselekedett. Nem érdemi meg, hogy szeressük.

Gyakran, meglehet, Faragó Mihályt is elővette a vágy látni a fiát, menyét és kis unokáját, de aztán erőtt vett rajta a nyakas dac. Talán azért is állott most asztalán folytonosan a boros kancsó s fekete haja egészen őszbe borult.

— A templomba se jár, urvacso-ráját sem vesz — mondá gyakran nekikeseredve feleségének Faragó Mihály Imádkozni is a kereszthez jár. Had segítsen hát rajtuk a kereszt.

S Pali csakugyan bizonyos vak hittel tekintett mindig a keresztre. Tudja

lsten, valami megmagyarázhatatlan tiszteletet érzett a régi barna kereszt iránt, mintha annak valami nevezetes szerepet kellene játszania életében.

Három év is eltelt s Faragó Pali nem kereste fel szülei házat. Dolgozott szorgalmasan s ha szegényül is élt, de boldognak érezte magát.

Egy szép nyári napon azonban az istállójába kötött két ökör egyszerre csak elkezdett szédülni s néhány pillanat alatt elhullott mind a kető. Ekkor nagy keserűség fogta el. Szegény volt, honnan kárpótolja ezt a nagy veszteséget?

Férfi léte is könyezve ment a szabadba s tekintete ráeset véletlenül a barna keresztre. A szíve elszorult és nagy keserűség fogta el. Eszébe jutott hogy szülei vel feleségének hite miatt kellett szakítania. Fölmerült előtte szerencsétlen, tönkre sujtott nagybácsijának emléke emléke, a ki szintén felesége iránti szeretetből huzott a pápisták felé is a ki mindig oly kegyelettel emelte meg süvegét a kereszt előtt.

— Csakugyan nem hoz szerencsét a kereszt tisztelete — tört ki indulatosan. Kálvánistára csak szerencsétlenséget hoz a kereszt.

Felesége még mohasem látta ily indulatosnak, ily vadnak. Mikor a mezőre ment, sem felelősséget, sem gyermekét nem simogatta, nem csókolta meg.

Pedig feleségének ajkain vigasztaló szavak fakadtak, a kis Palika pedig mosolyogva emelte fel kis kezecskéit. De ő vadul, komoran hagyta el házat s a közeli domb aljába ment, ahol vidám dalolás között arattak.

Felesége délből utána szaladt az étellel. A kis Palikát addig egyedül hagyta. Egy félóra múlva ugy is visszaszajd, addig hadd játszó az udvaron.

A mint Erzsi a mezőre sietett a tiszta eget egyszerre sűrű felleg borította be. Meggyorsította lépteit, gondolván, hogy míg az eső elkezd esni, addig visszajő. De a mikor a domb aljához ért, az eső már nagy cseppekben hullott alá.

Férje kedvetlenül fogadta. Most sem csókolta meg feleségét s a kis Palikáról sem kérdezősködött. Akkor is mindig a barna kereszt volt eszében a mely a alatt egyszer biztató szavakat hallott és a mely rá nézve mégsem hozott egyebet szerencsétlenségnél.

A közeli mezőn levők szitán kezdtek felhúzódni a domb oldalára. A dombon néhány óriási fa terebélye hivatagon sujtotta ki hatalmas ágait. Pali látta, hogy Faragó Mihály is, anyja is, hogy indulnak egy nagy körtefa alá.

A mint szüleit látta, még inkább eszébe jutott a barna kereszt s ökleit összeszorítva, megfordult, hogy talán megienyegesse. De a mint visszafelé tekintett, a kereszt nem volt már előtte.

Egy nagy, óriási dördülés hangzott fel, mintha a világ zökkenne ki forgásából s a falu felől egy sötét, gumbolygó, zavaros tömeg látszott előtörni. A dördülést ijesztő zugás váltotta fel.

(Folyt. köv.)

Glászi—Hirek.

— Növi Röntgen aparat. Slovenija se je znôvics obogatila z ednim pri dravljenjê tak velko hasznovitoszti Röntgen aparátom. Dr. Kùhár Sándor primarius Ptujszkoga spitála, nas roják z Püconec, szi je szpravo tó nápravo z sterim lüdsztvi na haszek csé szlú'ziti.

— Postni auto M. Sobota.—Dolnja Lendava, ki je zavolo gradívti nôvoga mosztá v M. Soboti na Püconszkom potoki, eden csasz szkzi Beltinci—Renkovci vozo, ár je té mószt 'ze do-grajeni, sze postni-auto obracsáj z 1. szeptembrom znôvics szkôz Martjanci—Dobrovnik bôde vrso. Sztem sze vo'znya postnoga autoja szkôz Beltinci—Renkovci z 31. aug. prekine.

Upravitelsztvo.

— Szenye v M. Soboti dne 24. aug. t. l. je veliko bilo, ár szo prignali 475 komadov govej in 244 komadov konjev iz tega sz. prodalo 327 govej in 122 konjev. Na szenye szo tüdi prisli zvünszkega országa küpci (iz Cseskega) in szo szamo zsmetne kobile iszkali, veliki kvár je búo, ka szo nasi kmeti kre Möre izosztali s tega szenya, ár bi zdaj szvoje teske kobile lahko dobro odali. Gori pozovémo nase kmete, ka da de sze szenye v M. Soboti dne 15. oktobra obdr'zalo in szi tak miszlimo, ka na to szenye escse vecs zvünszki küpcov pride. Zdá je 'ze szoldacska komanda tüdi eti küpüvala konye, stero to ká'ze, ka sze 'ze szoldacsija tüdi zanima za nase konye. Li naprej vértje z vasimi dobrimi kobilami.

— Poziv na izredni občni zbor katterega sklicuje Gospodarsko društvo za srez Murska Sobota (Muraszombati járási Gazdák Szövetsége) na podlagi § 23. drúštvenih pravil na nedeljo, 6. septembra t. l. ob 9 uri predpoldne v državno ljudsko šolo v M. Soboti. Dnevni red: Likvidacija društva in predaja premoženja novo ustanovljeni Kmetijski podružnici za M. Soboto in okolico. Ako ta občni zbor ne bo sklepčen za to sklepanje, se vrši dva meseca pozneje, to je 8. novembra t. l. iztočasno in istotam nov občni zbor, ki bo sklepčen ob vsakem številu članov. M. Sobota, dne 2. aug. 1925. Kováts Števan Aleksander Vértés.

— Postni glász. Z 2. szeptembrom 1925 zacne dosztávtati szelszki piszmonosa poste Dobrovnik pošto v Kobilje, Motvarjavce i Bukovnico. Dosztáva sze bo vrsila vszeli v pondélek, szrêdo i pétek.

— „Poželenje“ és „Stara molitvena“ imakönyvek kaphatók: HAHN papirkereskedésében.

— Ka májo vesiniti tisztí, kí szo na Vogrszkom dú'zni? Doszta nasi lüdi e-cse z mirovnoga vrémena dugé má na Vogrszkom. Nisterne banke iz vogrszkoga térjajo od nasi lüdi, ka jim naj plácsajo v zláti valuti. Toga jusa nemajo. Sto je bio pred bojno ali za vremena bojne na Vogrszkom na primer 1000 koron dú'zen, pa je escse dneszdén né plácsao te plácsa szamo 1000 koron nasi pêneze ali 250 dinárov. Tisztí pa steri taksi dug májo na szvojem grünti gor tablani naj pêneze na szodniji doj polo'zijo. Gda szo te pêneze na szodniji doj polo'zili te pa morejo banko ali tisztoga steromi szo dú'zni tó'ziti, ka more dojbriszanye privoliti. Gda je táksni szôd právomocsen, pa sze dúg lëko z grünta doli

zbrise. Sto je potrêben v tom kaksega tanácsa náj ga ide pítat na králevszko birovijo, ka nede meo nepotrêbnoga kvára.

— Posta-autó forgalom M. Sobota.—D. Lendava, mely eddig a pucinci patakön lévő hid újráépítése miatt Beltinri—Renkovcén keresztül volt kénytelen közlekedni, a hidépítés befejeztével aug. 31-én ez a járat megszűnik. s Murska Sobotából—D. Lendavára szept. 1-ével a posta-autó újból Martjanci—Dobrovnikon át fog közlekedni a régi menetrend szerint.

— Nagy érdeklődés mellett nyílt meg az első szabadkai mintavásár. Öt hónap előtt vetették fel a szabadkai vezető gazdasági férfiak a kiállítás és mintavásár gondolatát és rövid idő alatt túlfeszített munkával létre is hozták a vajdaság első árumintavásárát. Manojlović Vladisláv, a Lloyd-társaság elnöke, Rottman Imre, a Vajdasági Gyár-íparosok Szövetségének elnöke és Imhoff József, a Bács megyei Gazdasági Egyesület igazgatója állottak a kiállítás szervezésének élén. A kiállítás három nagy pavillonban, ipariban, kereskedelmiben és mezőgazdaságiban, azonkívül egy állattenyésztési és autócsoportban van elrendezve. A kiállítók száma meghaladja a hatszázat. Vasárnap délelőtt nyitotta meg a mintavásárt Krajács kereskedelmi miniszter, több mint húsz ezer főnyi közönség jelenlétében. A miniszter a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott a kiállított tárgyakról és az egész vásár elrendezéséről.

— Postai hír. 1925. szept. 2-án veszi kezdetét a falusi posta kézbesítés Dobrovnik posta kézbesítője részéről Kobilje, Motvarjevci és Bukovnica községekbe, mégpedig minden hétfő, szerdai és pénteki napon.

— Új Röntgen készülékkel gyarapodott Slovenia. T. i. az orvosi tudomány szolgálatában oly nagy szerepet játszó Röntgen készülékkel szerelte fel rendelőjét földink pucinci születésű Dr. Kùhár Sándor a ptuji kózkórház főorvosa is, mellyel az emberiség szolgálatára egy humános dolgot művelt.

— Vendéglős egyesület értesíti t. tagjait, hogy „Gostilničarski list“ című vendéglős szaklap Turk elnökhez megérkezett s azt ott bármikor átvethetik.

— Hodoš. Önkéntes tűzoltó egyesületünk f. hó 30-án tartja meg nyári táncmulatságát a Skalič féle vendéglőben d. u. 3 órai kezdettel.

— Polgári iskola M. Sobotában már csak a mult emléke. Az új tanév kezdetével már semmi mozgás nem észlelhető ott, véglegesen — eltöröltették. Elég szomorú hogy bezárták, még szomorubb azonban azokra, kik ezt előidézték.

— Vásár M. Sobotában f. év aug. 25-én tartatott meg nagy érdeklődéssel. Az állatvásár igen forgalmas volt, mert felhajtottak 475 drb. szarvasmarhát és 244 drb. lovat, melyek közül eladatott 327 drb. szarvasmarha és 122 drb. ló. — Az állatvásáron külföldi vevők is voltak (Csehek), kik csak

erős, nehéz lovakat kerestek. Igen nagy kár volt, hogy a mi Mura vidéki gazdánk az ő nehéz lovaikat be nem hozták, mert most lett volna alkalmuk azokat jó pénzért eladni. — Gazdáinkat figyelmeztetjük és felhívjuk figyelmüket a f. év október 15-én megtartandó országos vásárra, azt hisszük, hogy ekkor még többen jönnek külföldről vevő szándékkal.

— Meghívó. A „Muraszombati járási Gazdák Szövetsége“ alapszabályainak 23. §-a alapján f. év szept. 6-án délelőtt 9 órakor Murska Sobotában az állami iskolában rendkívüli közgyűlést tart, melyre az összes tagok tisztelettel meghívotnak. Napirend: A Gazdák Szövetségének feloszlása s vagyonának az újonnan alakult gazdasági egyesületre (Kmetijska podružnica za M. Soboto in okolico) való átruházása. Ha az összehívott közgyűlés erre nézve nem lenne határozatképes a jelen meghívó alapján (újnak kibocsátása nélkül) két hónap múlva, azaz f. évi november 8-án d. e. 9 órakor ugyanott új közgyűlés fog tartatni, amely tekintet nélkül a megjelent tagok számára végérvényes határozatot hoz. M. Sobota, 1925. aug. 2. A Gazdák Szövetsége elnökének eltávozása folytán: Kováts István és Vértés Sándor alelnökök.

Tr'ztvo. Kereskedelem.

Blágo — Áru.

NOVISAD: aug. 28.

100 kg. Psenica—Buza	Din. 270—275
„ „ 'Zito—Rozs	„ 190—200
„ „ Ovesz—Zab	„ 170—190
„ „ Kukorica	—190
„ „ Proszô—Köles	„ —
„ „ Hajdina	„ —
„ „ Szenô—Széna	„ —75
„ „ Graj—Bab csres.	—350
„ „ zmësan—vegyes bab	—300
„ „ Krumpli	„ —55
„ „ Len. sz.—Lenmag	—500
„ „ Det. sz.—Lóherm.	„ —

BENKO: aug. 28.

1 kg.	III.	II.	I. prima
Biköv.) Bika	7-	8-	9- 9:50
Telice) Üszô	7	8-	9:50 9-
Krave) Tehén	3-	4	6- 7-
Teoci) Borju			12- 13-
Szviný—Serlës			16- 18-
Mászt l-a—Zsirl-a.			28- 35-
Zmôcsaj—Vaj			30-
Spê—Szalona			— 25-
Belice—Tojás 1 drb.			1.25

Pênezi — Pénz.

1 Dollár	= D.	54-
100 Kor. Budapest	= „	0.0775
1 Schil. Bacs	= „	7-83
1 Kor. Praga	= „	1-64
1 lira	= „	2-00
Zürichben 100 Din	=	9.26 sfrk

Uradno uverenje.

K. Broj 123/1 voj. poglavarji za izdavanje vojnik izprav in druge uradne listove (protokol itd.) se dobij v PREKMURSKI TISKARNI Murski Soboti

Üzleti értesítés!

Miután Hodošon a Breiner féle házát megvettük ezuton értesítjük t. üzletfeleinket, hogy üzletünket Hodosra tesszük át s ott rőfös és rövid árut, vas, bór és fűszert állandóan és a legolcsóbb napi áron raktáron tartunk. Miután üzletünket

1925. szept. 1-én

megnyitjuk, kérjük a t. közönség szives pártfogását.

Hodoš, 1625. aug. 29.

Tetjes tisztelettel

Preis Izrael in Edmund

trg. z mesanim blágom.

POZOR!

Zelo ugodno se prodá:

1. Popolnoma moderno zidana velika enonadstropna hiša z velikim trgovskim lokalom in 2 ročnima skladiščama v Loki pri Zidanemmostu v v sredini vasi tik postaje, z velikim vrtom, hlevi in drugimi gospodarskimi poslopji. Trgovina že več let dobro vpeljana.

2. Na križišu velikih cest komaj par korakov od velike železniške postaje ob Dravi zelo velika, zidana in dobro idoča restavracija s drugimi poslopji, kakor ledenico i. t. d. ter vrtom za goste, in zemljišča.

3. V večjem mestu v Sloveniji ob Dravi zidana enodružinska hiša s 5 sobami ter ograjenim zelenjadinim vrtom.

4. Ravno v istem mestu enonadstropna hiša s trgovskimi lokali in vrtom.

5. V bližini Gornje Radgone grajščinsko, docela arondirano posestvo z gradičem in drugimi stavbami: od tega se odprodajo tudi posamezni deli po 8 do 30 ali več oralov s poslopji.

6. V Hočah blizu Maribora ob cesti, kakih 13 minut od postaje Hoče velika hiša, žaga in mlin z vsemi gospodarskimi poslopji z njivami, travniki, gozdovi, sadonosniki in dr. Vsa poslopja v dobrem stanju.

7. Eno uro od Ptuja kakih 7 oralov zemljišča in vsa poslopja.

8. V okraju Gornja Radgona posestvo kakih 2—3 orale s poslopji, ob cesti á na manjšem oz. zelo malém hribčku.

9. Blizu Sv. Lenarta v Slov. Goricah kaka 2 in pol orala mereče posestvo s poslopji.

10. Pri Sv. Jurju blizu Maribora kakih 9 oralov obsegajoče posestvo, ki je docela arondirano s poslopji.

11. V kraju Podboč prav blizu Poljčan in kakih 13 minut od te postaje posestvo, ki meri ca. 4 do 5 oralov s poslopji.

12. V Brezovcu v Halozah posestvo s poslopji. Vse meri ca. 10 oralov in med temi je vinograda za 2 orala, ki je izborno zasajen in obdelan ter rodovit.

13. Blizu Maribora posestvo kakih 15 oralov s hišo, hlevom, svinjakom, prešo in dr.

Tozadevna natančna pojasnila daje interesantom t. j. kupcem

OBLASTNO KONCESIJONIRANA POSREDOVALNICA ZA PROMET Z ZEMLJIŠČI V GORNJI RADGONI.

Z-hája vszako nedelo Napreplacilo za fr-
tao leta v domovini: 15 Din. zvun SHS.,
18 Din. v Ameriko 20 Din. Cena anonc
za □ cm: med textom i izjave i poszlano
1-50 Din reklame 1- mali oglaszi 0-70 Din.
i dāvdk. Pri vecskrat popuszt.

Rökopiszi, kls ze ne szhránijo i ne vrnéjo sze
poslajo:
Reditelszto i oprávnistvo Mörzska Krajina
M Á R K I S E V C I br. 20.
—: Postni csekovni racsun broj 12980. —:

Kéziratok, a melyek nem adatnak vissza, ide
küldendők:
M. Krajina szerkesztőség v. kiadóhivatal
post. MURSKA SOBOTA.
—: Postátakarék számla száma 12980. —:

Megjelenik minden vasárnap Előfizetési ára
negyedévre belföldön 15 Dinár, külföldre
18, Amerikába 20 Din. Hirdetési ár □ cm-
ként: szövegközt és nyiltér 150, rendes
1-—, apróhirdetés 0-70 Din és az illeték.
Többszörinél engedmény.

GAZDÁLKODÁS.

Szarvasmarhánál és sertésnél

nem ritka a burga, répa, (idegen tes-
tek) megakadása nyelőcsőben. Mivel
most van e betegség idényje (szezónja),
nem végzek felesleges munkát, ha
leírom az első segélynyújtást.

A betegség felismerése nem ne-
héz, bár vannak esetek, ha az idegen
test nem zárja teljesen a nyelőcsövet,
hogy a jellemző körjelenségek nem
szembeötlők. Ilyen esetekben bevárha-
tó az állatorvos megérkezése. A gyors
segítség csak a szarvasmarhánál van
szükség, ha az idegen test beékelődése
előtt eleget evett és a nyelőcső elzá-
rása teljes, mert ehhez egy másik be-
tegség csatlakozik a felfuvódás amely
a szarvasmarhát hamar megöli.

Ha az állat az evést hirtelen
abbahagyja, üres nyelőmozgásokat vé-
gez, a szájban felgyült nyálát nem
tudja lenyelni és ezért az hirtelen, lö-
késszerűen kiömlik a szájából, ha az
állat emellett teljes öntudatánál van,
járása légzése, érverése hője rendes
az esetben csaknem bizonyos, hogy a
nyelőcsőben valami megakadt. A szar-
vasmarha első gyomrában (bendőjében)
állandó a gázképződés. Ha ezt gázt
felbőfogni nem tudja, felfuvódik. A fel-
fuvódás sokkal veszélyesebb a nyel-
cső elzáródásánál.

Sohasem próbálja valaki kivenni
vagy letolni a fennakadt tárgyat, mert
igen csekély kitételektől eltekintve na-
gyobb bajt csinál, mint amilyen van.

Hogy ezt belássák, leírom az
okokat. A nyelőcső egy rágalmas,
nyújtható, helyéből elmozdítható ké-
nyes szerv, melynek nyálkahártyája az
alatta levő izomrétegen minden irány-
ban elcsúsztatható. E cső nem
egyenlő tágasságú. Lefutása a
nyak baloldalán a szív felett, a reke-
szizom felső részén van. A szív felett
vastag életerek és fontos idegek tö-
szomszédságában halad.

Ha az elakadt tárgyat bottal,
ostornyéllel erőszakosan nyomjuk, a
a nyelőcső az idegen test mögött meg-
nyílik „S” formájú lesz. Minél erő-
sebben nyomjuk, annál nehezebben tud
lecsuszni a burgonya. E nyomástól a
nyelőcső felső része ahol leggyengébb
átszakad vagy a burgonya mellett az
ostornyelete átfurja a nyelőcső vékony
falát. Tudok esetet, ahol a kuruzsló
még a szomszédos tüdőt is átdöfte a
gyomorszondával (amely ilyen célra is
alkalmas hajlítható cső.) Volt eset,
hogy az ostornyelét a légcsőbe erősza-
kolták, az állat megfuladt. Kísszom-
baton egy marha nyelőcsővét, garatját
annyira összekarmolták, hogy a nyak
erősen megdagadt másnapra, pedig
addig már lecsuszott az idegen tárgy,

orvosi gyógykezelésre. A burgonya ki-
vétele nem kevésbé veszélyes, mert a
nyelőcsövet körmükkel felsértik és ha
nincsen szakember, aki a megakadt
tárgyat mesterfogásokkal a kézbe nem
jutatja, a legkritább esetekben, mond-
ható, egyáltalán nem sikerül annak
kivétele, a garat és nyelőcső ellenben
ugy össze vissza lesz fertőzve, szab-
dalva, hogy azt még állatorvos sem
tudja rendbehozni. Ezért fogadják meg
emberek, hogy sem maguk, sem má-
sokkal nem kísérik meg a kivételt
avagy a letolást, hanem azonnal jó
állatorvoshoz fordulnak segítségért.
Amíg az megérkezik tartsanak készen-
létben egy hegyes zsebkést, nem tro-
kárt, ha a bajt szarvasmarhát érte,
hogy a felfuvódott bendőt végveszély-
kor bal oldalon, az éhgödör közepén,
a csipő és az utolsó bordák távolsá-
gának felső harmadában megszurhas-
sák a megfulást okozó gázokat kibo-
csáthassák. Legtöbbször erre nem ke-
rül a sor, mert hidegvizes leüntésekkel,
hideg bendőborogatásokkal a gázkép-
ződést erősen lehet visszatartani. A
szarvasmarhát a meleg istállóból ve-
zessük ki a tiszta levegőjű szabadba.

Ha e pár soraimat betartják, az
állatorvos minden esetben meg fogja
menteni állatjaikat, de amint a legki-
sebb próbát ejtik rajta a gyógyulási
eredmény hirtelen és nagyon meg-
csappan.

A buza és trágyázása.

Hazánkban a gazdálkodás belter-
jesebbé váltával a mellőzhetlen fontos-
sága ma már a műtrágyák alkalmazá-
sa. Kalászos növényeink sorából a
buza rendkívül hálálatos a foszforsav-
vas trágyázás iránt. A kellően szuper-
foszfátosított buza legalább is 6—8
nappal előbb érkezik, mint az így nem
trágyázott, ez pedig a buzatermelő
gazdaközönség előtt a fő munkaidény-
ben tetemes nyereséget jelent. Ezenki-
vül a szuperfoszfát fokozza a buza
termését, tökéletesebbé teszi beérédés-
ét, javítja a termés minőségét a meg-
dőlést sőt a rozsdá ellen is óvja. A
szuperfoszfáttal műtrágyázott buza ja-
vitása abból is megállapítható, hogy
kevesebb ocsut ad mint az olyan bu-
zatermés a mely műtrágyázatlan marad.
Miután alkalmas műtrágyaszóró gép-
pel a kisgazdaközönség zöme nálunk
nem rendelkezik, legcélszerűbb azt
egyszerűen kézzel kiszórni rövid idővel
az őszi vetés előtt, s azt aztán a ve-
tőszántás alkalmával aláakarni. Az
alászántott szuperfoszfát hatása feltét-
lenül eredményesebb mint a csak egy-
szerűen beboronált műtrágya.

Mivelhogy a kalászosok legfőbb
piaci terméke a buza, rendkívül nagy
mennyiségű foszforsavkészletet von el
évről—évre a talajból, mert magkép-
ződéséhez igen nagy mennyiségű fosz-

forsavra van szüksége, mit istálló trá-
gyával sem lehet pótolni, mert az
istálló trágyában kevés foszforsav van,
s a mi talajaink foszforszegények, így
nagy buzatermést csak úgy adhatnak,
ha a könnyen oldható, nagy foszfor-
sav tartalommal bíró szuperfoszfáttal
trágyázzuk meg a mag elvetése előtt a
földet. Immár 25 év óta annyi kísér-
letet végeztek a buza szuperfoszfát
műtrágyázásával az ország minden
részében, oly kitűnő eredménnyel, hogy
ma már minden gazda nyugodtan szór-
hatja be összes őszi kalászosai alá
szántóföldjét szuperfoszfáttal, s nyu-
godtan várhatja az aratást, mert szu-
perfoszfát hasznát hajtó termésfokozó
hatása elmaradni egy esetben sem fog.

KÖZGAZDASÁG.

Gabonaárak Sombor piacán a kö-
vetkezők voltak: Buza 275 Din, árpa
195, sörárpa 220, zab 170, és tengeri
185 Din. Ezzel szemben a novisadi
terménytőzsdén a következőleg történtek
kötések: buza azonnali szállításra
280, szeptember—oktobri szállításra
295, nov.—dec. szállításra 300 Din.

Gazdasági egyesület révén hoza-
tott műtrágyákkal az eddigi rendelők
teljesen meg vannak elégedve. —
Egyesületi tagok, az almaszedés idé-
nyére az egyesület tulajdonát képező
almazut és prést, nemkülönben — a
vetés előtt gabonaosztályozót (triört)
igénybe vehetik.

Jugoszláv dohány cseh sóért. Cseh
és a mi kormányunk közt megállapo-
dás jött létre arra vonatkozólag, hogy
a mi jó dohány termésünkre való ki-
látással Jugoszláv dohányt cseh sóval
megfelelő árban kicserélik.

Hallo **Hallo**
goszpé i goszpôdje!!

Csi kâ lépoga i modernoga, dob-
roga i po fâl ceni viditi scsête, te
poglednite te nânovêse Becs-ke i
Pariz-ke szprotolêtne i lêtne damske
krscsâke, steri szo zdâ prisli v

trgovino

A. Király M. Sobota

Dobijo sze tûdi po nânizjoj cêni:
ti najmodernêsi fôrtoke za goszpé
i deco z druka i z-glotta, nogavice
za goszpé, moske i deco, perilo
za goszpé i goszpôde i vsze vrszte
drobno i krâtke blâgo. Szlam-
nati krscsâki za goszpé od
100— dinarov naprê

A. Király

trg. z krscsaki, perilom i krâtkim blâgom
M. Sobota (Bergerova hîza)

Hallo **Hallo**

VÉRSZTVENO.

Dodjite u Suboticu!

Dodjite u Suboticu!

**I. Opšti Veliki
Vašar i Izložba
u Subotici**

Otvara se 22. augusta a
zaključuje 31. augusta o. g.

**Veliki
privredni Vašar!**

Stalne legitimacije daju po-
setiocima pravo na povlasticu od
50% na željeznicama Kraljevine
S. H. S., Čehoslovačke, Rumu-
nije, Italije i Madjarske isto i na
parobrodima Kraljevine S. H. S.

Legitimacije za Izložbu i
Vašar mogu se nabaviti u državi:
kod svake trgovačke i zanatlijske
komore, kod svakog većeg nov-
čanog zavoda, u inozemstvu pak:
kod svakog konzulata, trgovač-
kog zastupstva Kraljevine S. H.
S. i banaka.

Svaki je posjetioc izložbe
besplatno osiguran protiv tjelesne
ozlede.

Dodjite u Suboticu!

Vsâki prâznik, nedelo, četvrtêk
soboto popoldan vrtni koncert.
Igra ciganska godba BARANJA.

Minden ünnep- és vasárnap ugy-
szintén szombaton és csütörtökön dél-
után kerti koncert. Játsszik BARANJA.

**Gostilna — Turk — vendéglôs
MURSKA SOBOTA**

LUPTOLL különböző minô-
ségben a legolcsóbb
árban csakis
SCHÖNTAG ADOLFNAŁ kapható M.
Sobota (Fliszár-féle vendéglô udvarán).

FIZESSEN ELÔ

„Mörzska Krajina“-ra!